

**CENTRALE RAAD VOOR HET
BEDRIJFSLEVEN**

NATIONALE ARBEIDSRAAD

CRB 2007-130 DEF
CCR 10

ADVIES Nr. 1.590

Gemeenschappelijke Raadszitting van dinsdag 30 januari 2007

**OMZETTING VAN RICHTLIJN 2003/72/EG VAN DE RAAD VAN 22 JULI 2003 TOT
AANVULLING VAN HET STATUUT VAN EEN EUROPESE COOPERATIEVE
VENNOOTSCHAP MET BETREKKING TOT DE ROL VAN DE
WERKNEMERS**

ADVIES Nr. 1.590

Onderwerp : Omzetting van richtlijn 2003/72/EG van de Raad van 22 juli 2003 tot aanvulling van het statuut van een Europese coöperatieve vennootschap met betrekking tot de rol van de werknemers

---

De heer L. VANNESTE, directeur van de beleidscel Werk, heeft bij brief van 2 september 2005 namens de toenmalige minister van Werk, mevrouw F. VAN DEN BOSSCHE, het advies van de Nationale Arbeidsraad over het genoemde vraagstuk ingewonnen.

De dagelijkse besturen van de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven hebben beslist een onderzoek te wijden aan de omzetting van richtlijn 2003/72/EG van de Raad van 22 juli 2003 tot aanvulling van het statuut van een Europese coöperatieve vennootschap met betrekking tot de rol van de werknemers.

De bespreking van dat vraagstuk werd toevertrouwd aan een gemengde commissie Europese vennootschap.

Op verslag van die commissie hebben de in de Nationale Arbeidsraad vertegenwoordigde werkgevers- en werknemersorganisaties op 30 januari 2007 een collectieve arbeidsovereenkomst gesloten betreffende de rol van de werknemers in de Europese coöperatieve vennootschap.

Daarnaast heeft de Nationale Arbeidsraad eveneens op 30 januari 2007 een collectieve arbeidsovereenkomst nr. 62 quater gesloten tot regeling van de samenhang tussen de voornoemde collectieve arbeidsovereenkomst en de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 62 van 6 februari 1996 betreffende de instelling van een Europese ondernemingsraad of van een procedure in ondernemingen of concerns met een communautaire dimensie ter informatie en raadpleging van de werknemers, gewijzigd door de collectieve arbeidsovereenkomsten nr. 62 bis van 6 oktober 1998 en nr. 62 ter van 6 oktober 2004.

Nog op verslag van die commissie hebben de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven op 30 januari 2007 het volgende advies uitgebracht.

x x x

**ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRaad EN DE CENTRALE RAAD
VOOR HET BEDRIJFSLEVEN**

I. INLEIDING

De Raden hebben een onderzoek gewijd aan de richtlijn van de Raad van 22 juli 2003 tot aanvulling van het statuut van een Europese coöperatieve vennootschap met betrekking tot de rol van de werknemers.

Zij constateren dat verordening (EG) nr. 1435/2003 van de Europese Raad het statuut van de Europese coöperatieve vennootschap (SCE) bepaalt.

Die verordening stelt een uniform juridisch kader vast waarbinnen coöperaties en andere lichamen en natuurlijke personen uit verschillende lidstaten van de Europese Unie hun werkzaamheden op het niveau van de Unie kunnen uittekenen en reorganiseren.

De richtlijn vormt een onlosmakelijke aanvulling op de verordening en de bepalingen ervan moeten gelijktijdig daarmee worden toegepast.

De richtlijn moet er immers voor zorgen dat de oprichting van een Europese coöperatieve vennootschap niet gepaard gaat met intrekking of inperking van bestaande praktijken inzake de rol van de werknemers in de lichamen die aan de oprichting van een Europese coöperatieve vennootschap deelnemen.

De richtlijn erkent de belangrijke rol die de sociale partners dien-aangaande kunnen spelen daar in artikel 16 ervan wordt bepaald dat de lidstaten de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen vaststellen om aan de richtlijn te voldoen of er zorg voor dragen dat de sociale partners via overeenkomsten de nodige bepalingen in werking doen treden.

De in de Nationale Arbeidsraad vertegenwoordigde werkgevers- en werknemersorganisaties hebben bijgevolg besloten een collectieve arbeidsovereenkomst te sluiten om de richtlijn in Belgisch recht om te zetten voor de aangelegenheden die onder de bevoegdheid van de sociale partners vallen. Die overeenkomst wordt aangevuld met een collectieve arbeidsovereenkomst nr. 62 quater tot regeling van de samenhang ervan met de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 62 van 6 februari 1996¹.

In eerste instantie wordt in dit advies toelichting gegeven bij de essentiële elementen van de in de Nationale Arbeidsraad gesloten collectieve arbeidsovereenkomst tot omzetting van de richtlijn van 22 juli 2003 tot aanvulling van het statuut van een Europese coöperatieve vennootschap met betrekking tot de rol van de werknemers.

Vervolgens worden een aantal voorstellen geformuleerd betreffende de artikelen van de richtlijn die niet bij collectieve arbeidsovereenkomst in Belgisch recht kunnen worden omgezet.

Het betreft meer bepaald de toepassing van de richtlijn op de openbare sector, de toepasbare wetgeving (wetsconflicten), geheime en vertrouwelijke informatie, de bescherming van de werknemersvertegenwoordigers, maatregelen tegen misbruik van procedures en de naleving van de verplichtingen die uit de richtlijn voortvloeien.

---

¹ Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 62 van 6 februari 1996 betreffende de instelling van een Europese ondernemingsraad of van een procedure in ondernemingen of concerns met een communautaire dimensie ter informatie en raadpleging van de werknemers, gewijzigd door de collectieve arbeidsovereenkomsten nr. 62 bis van 6 oktober 1998 en nr. 62 ter van 6 oktober 2004.

Ten slotte bevat dit advies een voorstel over de follow-up van de uitvoering van de richtlijn in de lidstaten.

II. DE COLLECTIEVE ARBEIDSOVEREENKOMST

A. Algemene toelichting

1. Onderwerp en toepassingsgebied

De in de Nationale Arbeidsraad gesloten collectieve arbeidsovereenkomst stelt regelingen vast met betrekking tot de rol van de werknemers van de Europese coöperatieve vennootschappen. Deze rol betreft de informatie, raadpleging en medezeggenschap als bedoeld in artikel 3, § 7 van de collectieve arbeidsovereenkomst.

De rol wordt gewaarborgd hetzij door de instelling en de werking van een orgaan dat de werknemers vertegenwoordigt, hetzij door de vaststelling van een of meer informatie- en raadplegingsprocedures.

De concrete regelingen inzake de rol van de werknemers zouden bij voorrang moeten worden bepaald door een akkoord gesloten tussen de vertegenwoordigers van de bevoegde organen van de juridische lichamen die deelnemen aan de Europese coöperatieve vennootschap en de leden-werknemers van de bijzondere onderhandelingsgroep, die de werknemers van die deelnemende juridische lichamen en de werknemers van de betrokken dochterondernemingen of vestigingen (gedefinieerd in artikel 3, § 4 van de overeenkomst) vertegenwoordigt, of bij ontstentenis van een dergelijk akkoord, door toepassing van een geheel van referentievoorschriften.

Die doelstelling is in de eerste plaats gebaseerd op het verstrekken van voorafgaande informatie (artikel 6 van de overeenkomst) en ligt in de tweede plaats in de sfeer van een geest van samenwerking. In dit verband moet de aandacht worden gevestigd op de bepalingen van de collectieve arbeidsovereenkomst, waaruit duidelijk blijkt dat die geest van samenwerking in acht moet worden genomen zowel tijdens de voorafgaande onderhandelingen als in het kader van de werking van het vertegenwoordigingsorgaan of de procedure ter informatie en raadpleging van de werknemers (artikelen 8 en 65 van de overeenkomst).

2. Aard van de bepalingen van de collectieve arbeidsovereenkomst

In de collectieve arbeidsovereenkomst zijn hoofdzakelijk twee soorten bepalingen opgenomen :

- de belangrijkste bepalingen (met een grensoverschrijdende dimensie), die van toepassing zijn op alle in België ingeschreven Europese coöperatieve vennootschappen en die een indirecte weerslag hebben op het geheel van de Europese coöperatieve vennootschap, haar dochterondernemingen of vestigingen, zelfs wanneer ze in andere lidstaten gevestigd zijn;
- de bijkomende bepalingen (met een louter nationale dimensie), die alleen van toepassing zijn op de in België ingeschreven Europese vennootschappen en op hun eveneens in België gelegen dochterondernemingen of vestigingen.

Die bijkomende bepalingen hebben betrekking op :

- * de wijze van berekening van het aantal in België tewerkgestelde werknemers om de mandaten in de bijzondere onderhandelingsgroep te kunnen toewijzen (artikel 4);
- * de wijze van aanwijzing van de in België tewerkgestelde leden van de bijzondere onderhandelingsgroep (artikelen 10 en 11);
- * in het kader van de referentievoorschriften, de wijze van aanwijzing van de in België tewerkgestelde leden-werknemers van het vertegenwoordigingsorgaan (artikel 42);
- * in het kader van de referentievoorschriften inzake medezeggenschap, behalve het geval van een Europese coöperatieve vennootschap opgericht door omzetting, de wijze van aanwijzing van de in België tewerkgestelde leden van het toezichthoudend of het bestuursorgaan (artikel 62);
- * de middelen die moeten worden verschaft aan de in België tewerkgestelde leden van het vertegenwoordigingsorgaan en werknemersvertegenwoordigers van de dochterondernemingen of vestigingen van de Europese coöperatieve vennootschap (artikel 66);

- * het statuut van de in België tewerkgestelde leden van de bijzondere onderhandelingsgroep, leden van het vertegenwoordigingsorgaan, werknemersvertegenwoordigers die hun taken verrichten in het kader van een informatie- en raadplegingsprocedure, werknemersvertegenwoordigers die zitting hebben in het toezichthoudend of het bestuursorgaan van een Europese coöperatieve vennootschap en werknemersvertegenwoordigers die deelnemen aan de algemene vergadering of, in voorkomend geval, aan de sector- of afdelingsvergaderingen (artikel 67).

3. Inhoud van de collectieve arbeidsovereenkomst

De in de Nationale Arbeidsraad gesloten collectieve arbeidsovereenkomst betreffende de rol van de werknemers in de Europese coöperatieve vennootschap is in grote lijnen als volgt opgevat :

- Onderwerp en toepassingsgebied : zie hierboven punt 1 : onderwerp en toepassingsgebied.
- Definities : in dit hoofdstuk worden een aantal essentiële begrippen nader omschreven : Europese coöperatieve vennootschap, deelnemende juridische lichamen, dochterondernemingen, betrokken dochteronderneming of vestiging, vertegenwoordigingsorgaan, bijzondere onderhandelingsgroep, rol van de werknemers (namelijk informatie, raadpleging en medezeggenschap), werknemers en lidstaten.
- Vaststelling van het aantal werknemers : in dit hoofdstuk wordt bepaald hoe het aantal in België tewerkgestelde werknemers berekend moet worden, o.a. om de mandaten in de bijzondere onderhandelingsgroep toe te kennen.
- Het ontbreken van werknemers bij de oprichting van de SCE : het is mogelijk dat de SCE bij de oprichting geen werknemers telt, maar dat ze later, na haar inschrijving, werknemers tewerkstelt. In dat geval moeten onderhandelingen worden geopend over de rol van de werknemers overeenkomstig de procedure die is vastgesteld voor uitsluitend door natuurlijke personen of door slechts één juridisch lichaam en natuurlijke personen opgerichte SCE's.

- Voorafgaande procedure en bijzondere onderhandelingsgroep: in dit hoofdstuk wordt in eerste instantie bepaald wie verantwoordelijk is voor de tenuitvoerlegging van de procedure en het verstrekken van voorafgaande informatie (namelijk de leidinggevende of de bestuursorganen van de juridische lichamen die deelnemen aan de oprichting van de Europese coöperatieve vennootschap). Vervolgens wordt in dit hoofdstuk onder andere ingegaan op de oprichting, de samenstelling, de bevoegdheid en de werking van de bijzondere onderhandelingsgroep, die tot taak heeft samen met de bevoegde organen van de deelnemende juridische lichamen in een overeenkomst regelingen met betrekking tot de rol van de werknemers in de Europese coöperatieve vennootschap vast te stellen. Ten slotte wordt de duur van de onderhandelingen bepaald.

- Een hoofdstuk is gewijd aan de inhoud van de overeenkomst en de vorm ervan. Die overeenkomst heeft betrekking hetzij op de instelling en de werking in België van een orgaan dat de werknemers vertegenwoordigt, hetzij op de instelling van een of meer informatie- en raadplegingsprocedures.

- Er zijn bepalingen opgenomen die van toepassing zijn op de SCE's die ofwel uitsluitend door natuurlijke personen ofwel door slechts één juridisch lichaam en natuurlijke personen zijn opgericht. In dat kader is er een onderscheid in situatie tussen de SCE's met ten minste 50 werknemers in twee of meer lidstaten en de SCE's met minder dan 50 werknemers in een of meer lidstaten en de SCE's met 50 of meer werknemers in slechts één lidstaat. Voor de eerste groep van SCE's zijn de bepalingen van de collectieve arbeidsovereenkomst als zodanig van toepassing. Voor de tweede groep van SCE's gelden de bepalingen die in de lidstaat waarin ze hun zetel hebben van toepassing zijn op lichamen van hetzelfde type. Voor hun dochterondernemingen of vestigingen zijn de bepalingen van toepassing die in de lidstaat waarin zij gevestigd zijn, gelden voor de lichamen van hetzelfde type. De collectieve arbeidsovereenkomst voorziet in bijzondere bepalingen over de rol van de werknemers in die tweede groep van SCE's, na hun inschrijving, indien het aantal werknemers 50 of meer bedraagt of indien ten minste een derde van de werknemers in twee verschillende lidstaten erom verzoeken.

- De werknemers van de SCE en/of hun vertegenwoordigers mogen deelnemen aan de algemene vergadering of, in voorkomend geval, aan de sector- of afdelingsvergaderingen onder de door de collectieve arbeidsovereenkomst vastgestelde voorwaarden.

- Referentievoorschriften : voor zover is voldaan aan de voorwaarden voor toepassing van de referentievoorschriften - onder andere indien de partijen dit overeenkomen - worden in dit hoofdstuk de regels vastgesteld betreffende de oprichting, de samenstelling, de bevoegdheid en de werking van het vertegenwoordigingsorgaan alsook de voorwaarden voor de verkiezing uit zijn midden van een beperkt comité. Dit hoofdstuk bepaalt eveneens de regels die van toepassing zijn op de medezeggenschap.
- Diverse bepalingen : de bepalingen van dit hoofdstuk betreffen de werking van het vertegenwoordigingsorgaan en de procedure tot informatie en raadpleging van de werknemers, de middelen die moeten worden verschaft aan de (in België tewerkgestelde) leden van het vertegenwoordigingsorgaan en werknemersvertegenwoordigers van de dochterondernemingen of vestigingen van de Europese coöperatieve vennootschap om de werknemersvertegenwoordigers in België in kennis te stellen van de resultaten en de inhoud van de informatie- en raadplegingsprocedure, het statuut van de leden van de bijzondere onderhandelingsgroep, van de leden van het vertegenwoordigingsorgaan, van de werknemersvertegenwoordigers die hun taken verrichten in het kader van de informatie- en raadplegingsprocedure en van de werknemersvertegenwoordigers die zitting hebben in het toezichthoudend of het bestuursorgaan van een Europese coöperatieve vennootschap en ten slotte het samenwerkingsprotocol dat moet worden gesloten tussen het in België gelegen bevoegde orgaan van de Europese coöperatieve vennootschap en respectievelijk het vertegenwoordigingsorgaan en het beperkte comité.

B. Toelichting bij een aantal bepalingen van de collectieve arbeidsovereenkomst

In dit deel van het advies wordt toelichting gegeven bij een aantal artikelen van de collectieve arbeidsovereenkomst, om bepaalde punten te verduidelijken of de motivering ervan aan te geven.

Artikel 4

In artikel 4 wordt bepaald hoe het aantal in België tewerkgestelde werknemers moet worden berekend.

Bij de vaststelling van het aantal werknemers wordt uitgegaan van het gemiddelde aantal werknemers tewerkgesteld in de in België gelegen deelnemende juridische lichamen en hun dochterondernemingen of vestigingen, met inbegrip van de deeltijdse werknemers, gedurende de twee jaar voorafgaand aan de dag waarop de onderhandelingen worden aangevat. Het gemiddelde aantal in België tewerkgestelde werknemers wordt berekend overeenkomstig de regelgeving betreffende de sociale verkiezingen, vastgesteld ter uitvoering van artikel 14, § 1, eerste alinea van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven.

Opgemerkt dient te worden dat, behalve wat betreft de referentieperiode, die twee jaar moet bedragen, voor de vaststelling van het aantal werknemers verwezen moet worden naar de berekeningswijze die voor de sociale verkiezingen is bepaald, met uitzondering evenwel van de wegingsregels.

Artikel 10

Artikel 10 bepaalt de procedure voor de aanwijzing van de in België tewerkgestelde leden-werknemers van de bijzondere onderhandelingsgroep. Deze aanwijzing gebeurt in principe via een getrapte procedure, namelijk door de personeelsafgevaardigden die zitting hebben in de ondernemingsraad of in de comités voor preventie en bescherming op het werk of door het paritair comité of de werknemers zelf.

Wat de samenstelling van de bijzondere onderhandelingsgroep betreft, moet worden opgemerkt dat zich onder de leden-werknemers een vertegenwoordiger van de representatieve werknemersorganisaties kan bevinden, die al dan niet een werknemer is van een deelnemend juridisch lichaam of een betrokken dochteronderneming of vestiging. Daarmee wordt gevolg gegeven aan artikel 3, lid 2. b), tweede alinea van de richtlijn van 22 juli 2003 tot aanvulling van het statuut van een Europese coöperatieve vennootschap met betrekking tot de rol van de werknemers, waarin staat dat de lidstaten kunnen bepalen dat zich onder die leden vakbondsvertegenwoordigers kunnen bevinden, die al dan niet werknemers van een deelnemend juridisch lichaam of een betrokken dochteronderneming of vestiging zijn.

Voor de implementatie van artikel 10 wordt aanbevolen een formule te hanteren die het mogelijk maakt rekening te houden met een weging op grond van het tewerkstellingsvolume in de deelnemende juridische lichamen, betrokken dochterondernemingen of vestigingen.

Ten slotte moet in de wijze van benoeming, aanwijzing of verkiezing van de werknemersvertegenwoordigers naar evenwicht tussen mannen en vrouwen worden gestreefd.

Artikel 27

Artikel 27 zet artikel 8, lid 2, eerste alinea van de richtlijn om.

Dit artikel 27 bepaalt dat in het geval van een SCE die ofwel uitsluitend door natuurlijke personen ofwel door slechts één juridisch lichaam en natuurlijke personen is opgericht, voor zover die SCE's hetzij minder dan 50 werknemers tewerkstellen in een of meer lidstaten, hetzij 50 of meer werknemers tewerkstellen in slechts één lidstaat, de rol van de werknemers in de SCE zelf wordt geregeld door de bepalingen die in de lidstaat waarin de SCE haar statutaire zetel heeft, gelden voor lichamen van hetzelfde type. In de dochterondernemingen of vestigingen zijn de bepalingen van toepassing die in de lidstaat waarin zij gevestigd zijn, gelden voor lichamen van hetzelfde type.

Voor de Raden moeten onder de woorden "de bepalingen (...) die in de lidstaat waarin de SCE haar statutaire zetel heeft, gelden" en de woorden "de bepalingen (...) die in de lidstaat waarin zij gevestigd zijn, gelden", wanneer de statutaire zetel en/of de dochterondernemingen en/of vestigingen in België gevestigd zijn, zowel de wetten en de verordenende teksten als de collectieve akkoorden worden verstaan, met inbegrip van die welke zijn gesloten op sectorniveau en in België van toepassing zijn. Bijgevolg is de getrapte informatie en raadpleging van werknemers ook van toepassing, namelijk de ondernemingsraad, bij ontstentenis van een ondernemingsraad, het comité voor preventie en bescherming op het werk, bij ontstentenis van een dergelijk comité, de vakbondsafvaardiging.

Artikel 67

Artikel 67 bepaalt dat de in België tewerkgestelde leden van de bijzondere onderhandelingsgroep, leden van het vertegenwoordigingsorgaan, werknemersvertegenwoordigers die hun taak verrichten in het kader van de informatie- en raadplegingsprocedure, werknemersvertegenwoordigers die zitting hebben in het toezichthoudend of het bestuursorgaan van een Europese coöperatieve vennootschap en werknemersvertegenwoordigers die deelnemen aan de algemene vergadering of, in voorkomend geval, aan de sector- of afdelingsvergaderingen, bij het verrichten van hun taak dezelfde rechten en bescherming genieten als de leden die de werknemers in de ondernemingsraad vertegenwoordigen, in het bijzonder wat betreft de deelneming aan de vergaderingen en eventuele voorbereidende vergaderingen en de betaling van hun loon voor de duur dat zij afwezig moeten zijn om hun taak te verrichten.

Het begrip "werknemersvertegenwoordigers" moet worden begrepen in de zin van de Belgische wetgeving.

Verder dient te worden opgemerkt, dat met "leden" zowel de gewone leden als hun vervangers worden bedoeld.

III. VOORSTELLEN BETREFFENDE DE AANGELEGENHEDEN DIE BIJ WET MOETEN WORDEN GEREGELD

De Raden constateren dat sommige punten van de richtlijn van 22 juli 2003 tot aanvulling van het statuut van een Europese coöperatieve vennootschap met betrekking tot de rol van de werknemers, niet bij collectieve arbeidsovereenkomst kunnen worden geregeld.

Zij herinneren eraan dat zij op 11 oktober 2004 advies nr. 1.492 hebben uitgebracht, met het oog op de omzetting van richtlijn 2001/86/EG van de Raad van 8 oktober 2001 tot aanvulling van het statuut van de Europese vennootschap met betrekking tot de rol van de werknemers, waarover de Nationale Arbeidsraad op 6 oktober 2004 de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 84 heeft gesloten.

In dat advies deden zij onder andere voorstellen om ervoor te zorgen dat de punten van de richtlijn 2001/86/EG die niet bij collectieve arbeidsovereenkomst geregeld kunnen worden, in Belgisch recht worden omgezet.

In het verlengde van dat advies werden twee wetten aangenomen : een wet van 17 september 2005 houdende diverse bepalingen met betrekking tot de instelling van een bijzondere onderhandelingsgroep, een vertegenwoordigingsorgaan en procedures betreffende de rol van de werknemers in de Europese vennootschap en een wet van 10 augustus 2005 houdende begeleidende maatregelen met betrekking tot hetzelfde onderwerp.

De eerste wet regelt de geschillen inzake vertrouwelijke informatie; de tweede wet behandelt de vraagstukken inzake het toepasselijke recht, de vertrouwelijke informatie (bekendmaking), de bescherming van de werknemersvertegenwoordigers alsook het toezicht en de sancties.

De Raden wijzen erop dat over het geheel genomen dezelfde aangelegenheden terug te vinden zijn in de richtlijn tot aanvulling van het statuut van een Europese coöperatieve vennootschap en dat ze dus ook door wettelijke maatregelen moeten worden omgezet. In de hieronder geformuleerde voorstellen hebben de Raden dan ook rekening gehouden met wat hierboven is uiteengezet.

Bovendien merken zij op dat er met betrekking tot de definities van de gebruikte begrippen voor de toepassing van de aan te nemen wetgevingen een strikte overeenstemming moet zijn met de definities van de in de Nationale Arbeidsraad gesloten collectieve arbeidsovereenkomst.

A. Toepassing van de richtlijn op de openbare sector

Opgemerkt dient te worden, dat de richtlijn niet enkel geldt voor de ondernemingen van de particuliere sector maar ook voor de ondernemingen van de openbare sector.

De in de Nationale Arbeidsraad gesloten collectieve arbeidsovereenkomst kan evenwel geen oplossing bieden voor de omzetting van de richtlijn ten aanzien van de ondernemingen van de openbare sector. Het personeel van deze sector is immers niet onderworpen aan de wet van 5 december 1968, op grond waarvan de overeenkomst is gesloten.

De mogelijkheid om collectieve arbeidsovereenkomsten te sluiten in de zin van de wet van 5 december 1968 is beperkt tot de particuliere sector.

Aangezien voor de overheidsbedrijven een analoge regeling moet worden uitgewerkt als die welke in de collectieve arbeidsovereenkomst van de Nationale Arbeidsraad is vastgesteld, wordt voorgesteld dat de regering de nodige maatregelen daartoe zou nemen.

B. Probleem van het toepasbare recht

De omzetting in nationaal recht van tal van bepalingen van de richtlijn van 22 juli 2003 tot aanvulling van het statuut van een Europese coöperatieve vennootschap met betrekking tot de rol van de werknemers, kan aanleiding geven tot wetsconflicten.

De Raden wijzen erop dat dienaangaande in de richtlijn een belangrijke bepaling is opgenomen, namelijk artikel 6 waarin staat dat de wetgeving die van toepassing is op de onderhandelingsprocedure (oprichting van de bijzondere onderhandelingsgroep, inhoud van de overeenkomst, duur van de onderhandelingen) in principe de wetgeving is van de lidstaat waar de Europese coöperatieve vennootschap haar statutaire zetel zal hebben.

De Raden constateren eveneens dat de genoemde wet van 10 augustus 2005 houdende begeleidende maatregelen onder andere de kwestie van het toepasbare recht behandelt. Deze wet stelt regels vast betreffende de wet die van toepassing is op de instelling van een bijzondere onderhandelingsgroep, op de inhoud van het akkoord, op de instelling en de werking van het vertegenwoordigingsorgaan, op de berekening van het aantal tewerkgestelde werknemers, op het begrip "werknemers" en op de aanwijzing van de werknemersvertegenwoordigers alsook wat het statuut van de werknemersvertegenwoordigers betreft.

De Raden vinden dat deze regels mutatis mutandis van toepassing moeten zijn op de rol van de werknemers in de Europese coöperatieve vennootschap. Zij vinden evenwel dat passende oplossingen moeten worden uitgewerkt om in de toekomst rekening te kunnen houden met de problematiek van de wetsconflicten in haar geheel.

C. Vertrouwelijke informatie

Artikel 10, eerste lid van de richtlijn bepaalt dat de leden van de bijzondere onderhandelingsgroep en van het vertegenwoordigingsorgaan, alsmede de deskundigen die hen bijstaan, de informatie die hun als vertrouwelijk is verstrekt, niet aan derden bekend mogen maken. Hetzelfde geldt ten aanzien van de werknemersvertegenwoordigers in het kader van een informatie- en raadplegingsprocedure.

Deze verplichting blijft ook gelden na het verstrijken van hun mandaat, ongeacht waar zij zich bevinden.

Krachtens artikel 10, tweede lid bepaalt iedere lidstaat dat, in specifieke gevallen en onder de bij of krachtens de nationale wetgeving vastgestelde voorwaarden en beperkingen, het toezichthoudend of het bestuursorgaan van de op zijn grondgebied gevestigde Europese coöperatieve vennootschap of van een deelnemend juridisch lichaam niet verplicht is tot het verstrekken van inlichtingen van een zodanige aard dat, volgens objectieve criteria, de bekendmaking ervan de Europese coöperatieve vennootschap (of, in voorkomend geval, een deelnemend juridisch lichaam) of haar dochterondernemingen of vestigingen ernstig in hun functioneren zou belemmeren, dan wel hen zou schaden. Deze ontheffing kan worden onderworpen aan de voorafgaande toestemming van een administratieve of rechterlijke instantie.

Artikel 10, vierde lid bepaalt dat, wanneer de lidstaten artikel 10 toepassen, zij voorzien in administratieve of gerechtelijke beroepsprocedures, die de werknemersvertegenwoordigers kunnen instellen als het toezichthoudend of het bestuursorgaan van een Europese coöperatieve vennootschap of van een deelnemend juridisch lichaam vertrouwelijkheid eist of informatie niet verstrekt.

Deze procedures kunnen regelingen omvatten die bedoeld zijn om de vertrouwelijkheid van de betreffende informatie te garanderen.

De Raden hebben deze bepalingen aandachtig onderzocht.

Op grond van dat onderzoek en rekening houdend met de becommentingen die dienaangaande naar voren zijn gebracht, zijn de Raden van mening dat aan de bepalingen van de richtlijn met betrekking tot de vertrouwelijke informatie uitvoering kan worden gegeven door in de eerste plaats in het Belgische recht het principe in te schrijven dat het toezichthoudend of het bestuursorgaan van een Europese coöperatieve vennootschap of van een deelnemend juridisch lichaam gemachtigd is te vragen dat de leden van de bijzondere onderhandelingsgroep, van het vertegenwoordigingsorgaan, de deskundigen die hen bijstaan of de werknemersvertegenwoordigers die informatie krijgen, bepaalde informatie die hun verstrekt is, niet aan derden bekend mogen maken wanneer dit de onderneming ernstig zou kunnen schaden.

Voorts zou bij koninklijk besluit (zoals dat het geval was bij de omzetting van de genoemde richtlijn 2001/86/EG van de Raad van 8 oktober 2001) een lijst moeten worden opgesteld van de informatie die het toezichthoudend of het bestuursorgaan van een Europese coöperatieve vennootschap of van een deelnemend juridisch lichaam niet moet meedelen omdat zij van een zodanige aard is dat zij, op grond van objectieve criteria, de betrokken ondernemingen ernstig in hun werking zou belemmeren, dan wel hen ernstig zou schaden. Wat de inhoud van deze lijst betreft, stellen de Raden voor dat daarin dezelfde aangelegenheden worden opgenomen als die welke vervat zijn in het koninklijk besluit van 3 februari 2006 tot uitvoering van artikel 8 van de voornoemde wet van 10 augustus 2005 houdende begeleidende maatregelen, namelijk de punten vermeld in artikel 27 van het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden.

Bij onenigheid over de toepassing van de in de twee voorgaande alinea's bedoelde bepalingen, zouden het toezichthoudend of het bestuursorgaan van de Europese coöperatieve vennootschap of van een deelnemend juridisch lichaam en de werknemersvertegenwoordigers de mogelijkheid moeten hebben om bij de arbeidsrechtbank een beroep, zoals in kort geding, in te stellen.

De Raden constateren dienaangaande dat artikel 7 van de genoemde wet van 17 september 2005 houdende diverse bepalingen dat beginsel van beroep concretiseert door in het Gerechtelijk Wetboek een artikel 587 quater in te voegen. Zij stellen voor dat die regels ook worden toegepast op de Europese coöperatieve vennootschap.

Daar het vanuit juridisch oogpunt niet mogelijk is de genoemde regeling in haar geheel in een collectieve arbeidsovereenkomst op te nemen, stellen de Raden voor dat de regering de nodige initiatieven zou nemen om die regeling door middel van een wet in te voeren, zoals dat het geval was bij de omzetting van de voornoemde richtlijn 2001/86/EG van 8 oktober 2001.

D. Bescherming van de werknemersvertegenwoordigers

Artikel 12 van de richtlijn bepaalt dat de leden van de bijzondere onderhandelingsgroep, de leden van het vertegenwoordigingsorgaan, de werknemersvertegenwoordigers die functies uitoefenen in het kader van de informatie- en raadplegingsprocedure en de werknemersvertegenwoordigers in het toezichthoudend of het bestuursorgaan van een Europese coöperatieve vennootschap die werknemer zijn van de Europese coöperatieve vennootschap, van haar dochterondernemingen of vestigingen of van een deelnemend juridisch lichaam, bij de uitoefening van hun functie eenzelfde bescherming en vergelijkbare waarborgen genieten als werknemersvertegenwoordigers genieten bij of krachtens de nationale wetgeving en/of de praktijk in het land waar zij hun dienstbetrekking hebben.

De Raden zijn van mening dat de werknemersvertegenwoordigers die deelnemen aan de algemene vergadering of, in voorkomend geval, aan de sector- of afdelingsvergaderingen dezelfde bescherming en waarborgen zouden moeten genieten.

Volgens de tweede alinea van dat artikel 12 van de richtlijn geldt dit in het bijzonder voor het deelnemen aan de vergaderingen van de bijzondere onderhandelingsgroep of van het vertegenwoordigingsorgaan of aan andere vergaderingen in het kader van het akkoord of aan vergaderingen van het bestuursorgaan of van het toezichthoudend orgaan en de betaling van het salaris van de leden die werknemer zijn van een deelnemend juridisch lichaam of van de Europese coöperatieve vennootschap of van haar dochterondernemingen of vestigingen, zolang zij van het werk afwezig moeten zijn om hun functie uit te oefenen.

De Raden wijzen erop dat de voornoemde bepalingen mutatis mutandis zijn overgenomen in de artikelen 66 en 67 van de collectieve arbeidsovereenkomst van de Nationale Arbeidsraad tot omzetting van de richtlijn, zoals beschreven in punt II. van dit advies.

In dat kader merken zij op dat onder "dezelfde rechten en bescherming als de leden die de werknemers in de ondernemingsraad vertegenwoordigen", als bedoeld in het voornoemde artikel 67, ook de bescherming tegen arbeidsongevallen moet worden verstaan.

Wat de specifieke ontslagbescherming betreft, wijzen zij er evenwel op dat in de Belgische wetgeving een aantal bijzondere regels van gerechtelijke procedure zijn opgenomen waarvan de toepassing niet bij collectieve arbeidsovereenkomst kan worden opgelegd.

Om elke rechtsonzekerheid te vermijden, stellen de Raden voor dat, wat de ontslagbescherming betreft, in een omzettingwet duidelijk wordt bepaald dat de voornoemde bijzondere procedureregels van toepassing zijn. Die wet zou duidelijk moeten gelden voor de vier categorieën van werknemersvertegenwoordigers, als bedoeld in artikel 12 van de richtlijn alsook voor de werknemersvertegenwoordigers in de algemene vergadering of, in voorkomend geval, de sector- of afdelingsvergaderingen. Zij verwijzen dienaangaande naar de voornoemde wet van 10 augustus 2005 houdende begeleidende maatregelen. Die wet verwijst immers naar de wet van 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden.

E. Misbruik van procedures

De Raden wijzen erop dat artikel 13 van de richtlijn bepaalt dat de lidstaten passende maatregelen nemen met inachtneming van het Gemeenschapsrecht om te voorkomen dat de oprichtingsprocedure van een Europese coöperatieve vennootschap wordt misbruikt om aan werknemers rechten met betrekking tot de rol van de werknemers te ontnemen of te ontzeggen.

De Raden verwijzen dienaangaande naar de beschouwingen verderop betreffende toezicht en sancties en zijn van oordeel dat het bestaande wetgevingsapparaat volstaat om de problematiek van het misbruik van procedures te ondervangen.

F. Naleving van de verplichtingen van de richtlijn

Artikel 14, eerste lid van de richtlijn bepaalt dat elke lidstaat erop toeziet dat de leiding van vestigingen van een Europese coöperatieve vennootschap alsmede de toezichthoudende of bestuursorganen van de dochterondernemingen en van de deelnemende juridische lichamen die op zijn grondgebied gevestigd zijn, en de werknemersvertegenwoordigers of, in voorkomend geval, de werknemers zelf de in de richtlijn omschreven verplichtingen naleven, ongeacht of de Europese coöperatieve vennootschap haar statutaire zetel al dan niet op zijn grondgebied heeft.

Verder moeten de lidstaten passende maatregelen nemen in geval de richtlijn niet wordt nageleefd; in het bijzonder moeten zij erop toezien dat er administratieve of gerechtelijke procedures bestaan om de naleving van de uit de richtlijn voortvloeiende verplichtingen te bewerkstelligen.

1. Toezicht en sancties

De Raden vinden dat de wet van 5 december 1968, op grond waarvan de collectieve arbeidsovereenkomst is gesloten, alsook de wet van 1971 betreffende de administratieve geldboeten, voorzien in de nodige administratieve en strafsancties, die van toepassing zijn op alle collectieve arbeidsovereenkomsten zodra zij door de Koning algemeen verbindend zijn verklaard.

Onder voorbehoud van een technische wijziging vanwege de specifieke terminologie van de richtlijn², zoals dat het geval was bij de omzetting van de voormelde richtlijn 2001/86/EG van 8 oktober 2001³, zijn de Raden van oordeel dat de voornoemde wetten het probleem van de sancties op afdoende wijze regelen.

Wat het toezicht betreft, vestigen de Raden de aandacht op de respectieve bevoegdheden van de minister van Werk en de minister van Economie.

Zij zijn van oordeel dat een regeling moet worden getroffen met eerbiediging van de genoemde respectieve bevoegdheden.

2. Gerechtelijke procedure

Er wordt voorgesteld dat de nodige maatregelen worden genomen om de arbeidsrechtbanken in staat te stellen kennis te nemen van alle geschillen betreffende de instelling en de werking van het vertegenwoordigingsorgaan en de informatie- en raadplegingsprocedures.

---

² De wet van 5 december 1968 legt sancties op aan "de werkgevers" terwijl in de richtlijn tot aanvulling van het statuut van een Europese coöperatieve vennootschap met betrekking tot de rol van de werknemers enkel sprake is van "bevoegde organen".

³ De voornoemde wet van 10 augustus 2005 houdende begeleidende maatregelen heeft deze twee wetgevingen in die zin gewijzigd.

De Raden constateren dat met betrekking tot de Europese vennootschappen, de voornoemde wet van 17 september 2005 houdende diverse bepalingen in het Gerechtelijk Wetboek een artikel 582, 8° heeft ingevoegd tot regeling van de geschillen betreffende de instelling en de werking van een bijzondere onderhandelingsgroep, een vertegenwoordigingsorgaan, alsook de procedures met betrekking tot de rol van de werknemers in de Europese vennootschap. Zij stellen dus voor dat artikel 582 van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld met een soortgelijke bepaling over de Europese coöperatieve vennootschap wat diezelfde aangelegenheden betreft.

IV. VOORSTEL OVER DE FOLLOW-UP VAN DE UITVOERING VAN DE RICHTLIJN IN DE LIDSTATEN

De Raden constateren dat de Europese Commissie is overgegaan tot een follow-up van de nationale maatregelen ter uitvoering van de voornoemde richtlijn 2001/86/EG van 8 oktober 2001.

Volgens de Raden is die oefening bijzonder nuttig en biedt ze onmiskenbare pedagogische voordelen.

Ze vinden het bijgevolg opportuun dat de Europese Commissie zou worden verzocht een dergelijke monitoring uit te voeren wat de omzetting van de voornoemde richtlijn 2003/72/EG van 22 juli 2003 betreft. Het zou moeten gaan om een regelmatig uitgevoerde en volledige follow-up, die betrekking heeft op alle lidstaten.

Ten slotte zouden die nationale uitvoeringsmaatregelen vlot beschikbaar moeten worden gesteld in een of meer talen die de meesten verstaan.
